

e-mail: s.koval@tneu.edu.ua

Коваль С.Л., к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ
ДОМОГОСПОДАРСТВ**

**Koval S.L., Ph.D., Associate Professor of Department
of Finance named after S.I. Yuriy, TNEU**

**THEORETICAL FOUNDATIONS HOUSEHOLDS THE
FINANCIAL SECURITY**

Нестабільність економічного та соціально-політичного середовища, зумовило загострення проблем забезпечення фінансової безпеки на всіх рівнях: держави, суб'єктів господарювання, домогосподарств. Фінансова безпека домогосподарств впливає на лише на добробут населення, а й внаслідок участі їх членів у різноманітних фінансових відносинах з усіма сферами і ланками фінансової системи – на функціонування економіки країни загалом.

Фінансова безпека є складною та багатогранною категорією, тому, на нашу думку, дослідження слід розпочати із тлумачення загального поняття «безпека».

Тлумачний словник сучасної української мови трактує безпеку, як стан, коли кому-, чому-небудь ніщо не загрожує [1, с. 43].

На думку О.Ю. Буцької, безпеку доцільно розглядати з двох боків: як відсутність небезпеки, або постійну захищеність від загроз [2, с. 152]. Близьке за змістом, однак більш детальне тлумачення фінансової безпеки запропонували Жихор О.Б. та Фоменко А.Б.: універсальна категорія, котра відображає захищеність суб'єктів соціально-економічних відносин на всіх рівнях, починаючи із держави і закінчуючи кожним її громадянином, котра проявляється через захищеність від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність усувати різноманітні загрози або пристосовуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності [3, с. 48].

Про важливість проблеми фінансової безпеки домогосподарств, свідчать дослідження американського психолога Абрахама Маслоу. У праці «Мотивація і особистість» (1943 р.) на друге місце по значимості серед

потреб людини вчений поставив потребу відчувати себе у безпеці [4] (рис. 1).

Рис. 1. Піраміда потреб людини Абрагама Маслоу

Потреба в безпеці проявляється у впевненості у майбутньому, у стабільності, у бажанні влаштуватись на добре оплачувану роботу, в доступності різних видів страхування [4].

Вивчення існуючих досліджень теоретичних засад фінансової безпеки домогосподарств дозволяє зробити висновок про відсутність єдиного підходу вчених до її трактування. Так, у підручнику «Фінанси» за редакцією С.І. Юрія фінансову безпеку людини тлумачать як стан життєдіяльності, при якому забезпечено правовий і економічний захист життєвих інтересів, при дотриманні конституційних прав, забезпечується гідний і якісний рівень життя незалежно від впливу внутрішніх і зовнішніх загроз [5, с. 482].

Заслуговує на увагу дослідження Л.М. Твардовської, Ю.В. Півняк та М.В. Чабаненко поняття «економічна безпека домогосподарства», яке є ширшим та включає у себе «фінансову безпеку домогосподарства». Вчені трактують економічну безпеку домогосподарств застосовуючи такі категорії як стан, умови, здатність, заходи:

- стан, що забезпечує можливість зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, при цьому здатний задовольняти потреби сім'ї;
- умови існування, які характерні домашньому господарству в процесі самореалізації і які воно здатне контролювати;
- здатність попереджувати виникнення небезпечного стану;

– сукупність заходів, за допомогою яких домашні господарства протистоять небезпечним загрозам [6, с. 227].

Грунтовне дослідження фінансів домогосподарств та їх фінансової безпеки здійснив Ю.М. Воробйов у монографії «Фінанси домашніх господарств у фінансовій системі держави». Вчений розглядає фінансову безпеку домашніх господарств як сукупність соціально-економічних і правових відносин, які забезпечують стійкість до зовнішніх загроз та ризиків, незалежність у формуванні та використанні фінансових ресурсів для реалізації своїх функцій [7, с. 45].

Як узагальнюючий показник характеризує фінансову безпеку особи Н.С. Папуша: інтегрований показник забезпеченості фінансовими ресурсами, який відображає задоволення життєво важливих потреб особи і членів її сім'ї, забезпечує гідний рівень життя та відчуття захищеності від таких загроз, як бідність та безробіття [8, с. 231].

Враховуючи напрацювання вчених економістів та висловлюючи власне бачення, вважаємо, що при трактуванні фінансової безпеки домогосподарств, доцільно враховувати здатність протистояти загрозам та ризикам, можливість задоволення потреб домогосподарства. З огляду на вищевикладене, пропонуємо таке визначення: фінансова безпека домогосподарств – це сукупність економічних відносин, в які вступають члени домогосподарств протистоячи загрозам та ризикам з метою задоволення потреб домогосподарства та забезпечення гідного рівня життя.

Література:

1. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. – 1440 с.
2. Буцька О.Ю. Основні загрози та пріоритети розвитку фінансової безпеки домогосподарств / О.Ю. Буцька // Фінансова безпека та економічне зростання: домогосподарство, підприємство, регіон, держава: збірник тез доповідей міжнар.-наук.-практ. конф. 6–7 жовт. 2011 р. / Полтавський ун-т економ. і торг., ф-т фінансів і обліку, каф. фінансів. – Полтава, 2011. – С. 152–155.
3. Жихор О.Б. Фінансова безпека підприємства як економічна категорія. Розвиток та формування економіки та соціологія праці / О.Б. Жихор, А.Б. Фоменко // Фінансовий простір. – 2012. – №3 (7). – С. 46–48.
4. Маслоу А. Мотивация и личность / Абрахам Маслоу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.psylib.org.ua/books/masla01/index.htm/>
5. Фінанси: підруч. / за ред. С.І. Юрій, В.М. Федосов. – К.: Знання. – 2008. – 611 с.

6. Твардовська Л.М. Проблема визначення економічної безпеки домашніх господарств в умовах ринкової економіки / Л.М. Твардовська, Ю.В. Півняк, М.В. Чабаненко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Економіка. – 2012. – Вип. 19. – С. 226–229.

7. Воробйов Ю.М. Фінанси домашніх господарств у фінансовій системі держави: моногр. / Воробйов Ю.М., Ворошило В.В. – Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2013. – 232 с.

8. Папуша Н.С. Фінансова безпека особи: генезис / Н.С. Папуша // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки: зб. наук. пр. – Кіровоград: КНТУ, 2011. – Вип. 19. – С. 230–234.

e-mail: vershigora@i.ua

Колодій Є.О., *головний спеціаліст управління міжнародного співробітництва та фандрайзингу Тернопільської облдержадміністрації*

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Kolodii Y.O., *Lead Specialist of the Division of International Cooperation and Fundraising, Ternopil Regional State Administration*

PROBLEMS OF INVESTMENT ATTRACTION OF LOCAL GOVERNMENT

Проблема забезпечення ефективної інвестиційної діяльності, системи її стимулювання є однією з найважливіших у комплексному соціально-економічному розвитку територіальної громади. Складність вирішення цієї проблеми в тому, що для прийняття органом місцевого самоврядування раціональних рішень необхідні обґрунтування засад формування його інвестиційної політики, знання закономірностей функціонування фондового ринку в місті та володіння посадовими особами ринковими методами стимулювання і розвитку такого роду діяльності. Оптимізація інвестиційної діяльності стає одним із першочергових завдань органів місцевого самоврядування для забезпечення сталого розвитку як міст, так і регіонів.

Розробка сучасних, гармонізованих із світовою фінансово-кредитною системою механізмів планомірного, цілеспрямованого залучення інвестицій передбачає активну безпосередню участь у цьому процесі органів місцевого самоврядування. Саме виконання цих завдань сприятиме досяг-